

TEAMBREED HANDELINGSGERICHT ARRANGEREN

Het is belangrijk - maar niet genoeg - dat na een ondersteuningsteamoverleg (OT) de leerkracht 'van dienst' haar onderwijs aanpast en de leerling de begeleiding krijgt die hij nodig heeft. Hoe gaan we teambreed handelingsgericht arrangeren en nemen we als team gezamenlijk de verantwoordelijkheid voor alle leerlingen?

Theorie en praktijk

'Iedere leerling is hier welkom', 'Je mag zijn wie je bent' en 'Samen zijn wij verantwoordelijk voor al onze leerlingen'. Op de websites van scholen en in teamkamers zie je mooie, aanmoedigende, inclusieve taal. In de praktijk blijkt het soms lastig om deze uitspraken waar te maken en handen en voeten te geven. Voorbeeld:

Ik ben iets te vroeg voor mijn afspraak en vind een stoel om even te wachten op het Leerplein. Groep 6 is ook op het Leerplein. De kinderen zijn hard aan het roepen en over elkaar heen aan het klauteren. Chromebooks liggen her en der op tafels en op de grond. Een leerkracht loopt langs en vraagt me op wie ik wacht. Ik kijk naar wat ik zie. Zij ook, haalt haar schouders op, zegt: "Ja, wilde apen hè. Maar die zijn niet van mij" en loopt door.

Is dat zo?

'Iedere leerling is welkom op onze school'. En Bart dan? Bart die nu niet meer bij ons op school is, die zich moeilijk liet aansturen en waar andere leerlingen bang voor waren? Waren we niet erg opgelucht toen hij van school ging? Mag je op onze school echt helemaal zijn wie je bent? Hoe verhoudt

In het teambreed arrangeren is een belangrijke rol voor de IB'er weggelegd als coachende, verbindende aanjager om samen met de leerkrachten het juiste te doen voor alle leerlingen.

zich dit dan tot het welbevinden en de autonomie van de rest van een groep? En tot het gegeven dat bij ons kinderen voor straf op de gang moeten werken?

'Samen zijn wij verantwoordelijk voor al onze leerlingen'. Is dat zo? "Ik weet nauwelijks waar mijn

collega's in de andere groepen mee bezig zijn, laat staan dat ik hen ondersteun in hun aanpak of iets betekenen voor hun leerlingen", zegt een leerkracht eerlijk.

Onderzoek successen

In het teambreed arrangeren is een belangrijke rol voor de IB'er weggelegd als coachende, verbindende aanjager om samen met de leerkrachten het juiste te doen voor alle leerlingen.

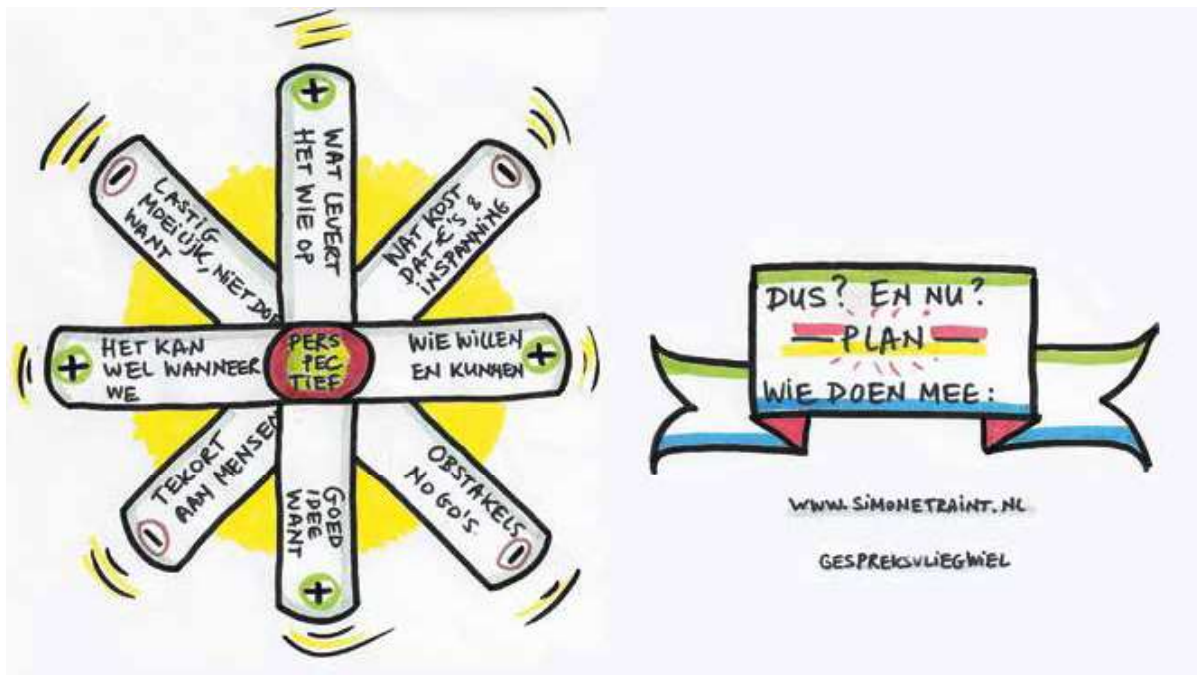
Organiseer goede gesprekken en faciliteer dat uitkomsten van een arrangeerproces met elkaar worden gedeeld. Wat werkte er precies goed in dit proces? Wat was toch wel echt een hobbel? Hoe hebben we die hobbel goed genomen? Wat doen we volgende keer anders en wat doen we in een volgend overleg weer zo? Wat waren de concrete uitkomsten en opbrengsten van het arrangeren? Waren die diepgaand genoeg? Hoe paste de leerkracht de aanpak aan voor de leerling? Hoe werd de leerkracht daarin ondersteund? Hoe lukte het ons om wederkerig samen op te trekken met ouders en met externe partners? Hoe lukte het ons de leerling zelf te betrekken en diens perspectief op zowel de problemen als op de oplossingsideeën goed te

horen? Wie deed daarin wat, op welk moment?

Door processen teambreed te onderzoeken maak je de kans groter dat leerkrachten bereid zijn om mee te doen: hun eigen twijfels en vragen te noemen, hun eigen handelen onder de loep te nemen en daar verantwoordelijkheid voor te dragen. Leerkrachten leren luisteren naar leerlingen, ouders en elkaar. Vandaaruit vergroot je de kans dat zij de aanpak die bij een collega of een ouder goed werkt, zelf ook omarmen en verder oppakken wanneer zij die leerling in hun groep krijgen. Leerkrachten profiteren bovendien van de opgedane kennis en ervaringen rond één leerling en kunnen deze passend inzetten voor andere leerlingen met vergelijkbare onderwijsbehoeften.

7 voorwaarden voor teambreed arrangeren

Ontwikkel stap voor stap met je team een werkwijze waarin collega's, leerlingen en hun ouders gedijen. Zorg dat ieder weet wat de bedoeling is, doet wat de bedoeling is en waar nodig extra ondersteuning, aansturing of ruimte krijgt. Onderstaande voorwaarden vormen een kader dat je als leidraad zou kunnen benutten in jouw school.

1. Het is duidelijk hoezeer teambreed arrangeren nodig is, waarom het een goed idee is: de alom geroemde 'why'. Er is een duidelijke definitie van het doel en waar teambreed arrangeren een oplossing voor beoogt te zijn. Ieder teamlid kan dat in een paar zinnen vertellen.
2. Er is duidelijke samenhang: een beschreven context (visie, missie, wat jullie leerlingen nodig hebben, wat jullie als team goed kunnen, wat jullie als team verder gaan ontwikkelen, met wie je samen optrekt, externe partners, etc). Je kunt terugvinden hoe het arrangeren zich verhoudt tot die context.
3. Er is leiderschap: de tandem directeur-IB'er draagt een heldere boodschap uit, toont moed, toont voorbeeldgedrag, is toegankelijk voor vragen, gaat gesprekken aan, werkt planmatig en is betrouwbaar.
4. Elke vraag mag worden gesteld, maar niet elk gedrag wordt geaccepteerd. Vindt een collega het echt niks en wil ze echt niet meedoen in de ontwikkeling om teambreed te arrangeren? Prima, doe je niet mee en ga je weg of helpen we je weg te gaan.
5. Er is aantoonbaar ondersteuning (jaarplan, rooster, cyclus, kennis, middelen, nascholing, tijd, etc.) om de wat en hoe in te vullen en dus om het waarom te realiseren.
6. Het is duidelijk wie de betrokkenen zijn in het arrangeren (welke leerkrachten, de leerling zelf, ouders, onderwijsassistent, externe expertise, etc.) en zij worden betrokken. We sluiten niemand buiten en staan open voor diverse invalshoeken.
7. Er wordt oplossingsgericht gepraat met in plaats van over mensen. Er is altijd een 'en nu?'-actievraag om betekenis en vervolg te geven aan dat wat er leeft en wordt ontdekt in het arrangeren. Er is dus continu beweging, klein en groot, en ervaringen worden zorgvuldig geëvalueerd.

Tips

- Denk groot, handel klein. Welke van bovenstaande 7 voorwaarden heb jij als IB'er al op orde in jouw team? Welke kun je omcirkelen als eerstvolgende waar je je voor gaat inspannen? Wat wordt daar in je eerstvolgende concrete stap?
- Check jezelf en je gesprekspartners op lichaamstaal en stelligheid: ben je uit op je gelijk of op een oplossing?
- Wordt een gesprek of ondersteuningsoverleg te somber, te chaotisch of te enthousiast, stuur dan bij door terug te gaan naar het doel van het gesprek en zeg: "Welke vraag wilden we ook alweer beantwoorden in dit overleg. Hoever zijn we daar nu in?"

Simone van Dijk is zelfstandig gevestigd coach, trainer en HGW-HGA-specialist. Ze werkt in opdracht van scholen en samenwerkingsverbanden po en vo aan goed onderwijs en effectieve communicatie, en specifiek ook aan het verbeteren van OT's. Zie www.simonetraint.nl.

Simone schreef 'Arrangeer samen' (2015), 'Meester in de klas' (2018), 'WUG-een beter OT voor leerkracht en leerling' (2021) en 'Arrangeren voor gevorderden' (2021).

Samenvatting

Teambreed arrangeren herken je aan wederkerige samenwerking. Ieder draagt bij vanuit eigen expertise én focust op het gezamenlijk vinden van antwoorden op de vraag die op tafel ligt. Ieder pakt als het ware een stukje van het touw. Zo ontstaat een keten van verantwoordelijkheid en ben je teambreed aan het arrangeren. Daar worden alle leerlingen, hun ouders en leerkrachten beter van.